

Estudi comparatiu de l'economia de les províncies de Barcelona i Huelva en dos períodes diferents

---

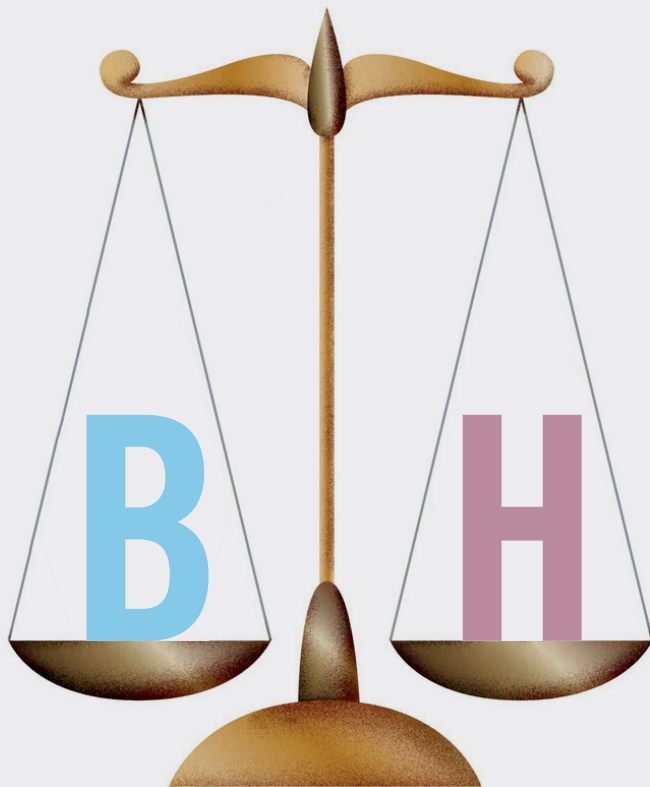
Presentació

Aquest treball de recerca planteja un estudi sobre el creixement econòmic del Franquisme, concretament durant la segona etapa del període (1959-1975). L'objectiu principal era afirmar o negar l'existència del creixement. I, en cas afirmatiu, comprovar si va ser equitatiu a totes les regions d'Espanya.

El treball s'ha limitat a les dècades de 1950 i de 1970, per tal de donar resposta al primer objectiu plantejat, i a les províncies de Barcelona i Huelva, per al segon. La principal dificultat del treball ha estat la manca d'informació, únicament va poder-ne facilitar l'Instituto Nacional de Estadística (INE). Per tant, ha sigut la principal font d'informació del treball de camp.

El treball s'ha estructurat en una memòria escrita i un annex, en què s'ha emmagatzemat tota la informació útil. La memòria, alhora, s'ha dividit en tres parts: una primera d'introducció o de contextualització, una breu explicació del que va ser el Franquisme; una segona (treball de camp) en què s'ha exposat la informació, amb una petita interpretació, classificada en províncies i en la dècada corresponent; i una tercera, d'interpretació dels resultats o de conclusions.

Metodologia

La metodologia utilitzada per desenvolupar aquest treball de recerca s'ha dividit en quatre fases sistemàtiques, les quals s'han reiterat en cada apartat del projecte. El primer procediment seguit ha estat el buidatge dels anuaris de l'INE. Cal dir que s'ha treballat amb els de 1950, 1955, 1957, 1958 i 1959, per obtenir informació de la dècada de 1950; i els de 1972, 1973, 1974 i 1975, per extreure'n de la de 1970. En aquests anuaris s'han cercat dades sobre demografia (cens, moviments migratoris i natalitats), economia (en concret, de ramaderia, d'agricultura i d'indústria), transports urbans i professionals sanitaris. En cada cas, es recopilava informació de les províncies de Barcelona i Huelva, si hi havia existència d'ambdues.

Tot seguit, es va agrupar la informació segons fos el seu objecte d'estudi en graelles realitzades per l'ocasió, per exemple: tota la informació sobre la superfície i la producció agrícola de la província de Barcelona de 1972 es recollia en una mateixa taula. En total, s'han elaborat noranta-una graelles, agrupades totes en l'annex del treball. En aquest es van classificar segons la província a la qual corresponguessin, i dins d'aquesta en la dècada pertinent.

El tercer pas d'aquesta metodologia consistia en l'elaboració de gràfics a partir de les dades presentades en les graelles de l'annex. Per tant, cadascuna de les gràfiques conté informació d'un sol objecte d'estudi, d'un any en concret i d'una sola província. Per exemple: un gràfic mostra informació dels moviments migratoris de la província de Huelva l'any 1958, o en un altre s'exposen les dades disponibles sobre l'activitat industrial barcelonina de 1973. Aquesta part sí que apareix en la memòria escrita del treball. A més, s'afegeix un petit comentari que interpreta la informació exposada en el gràfic. Finalment, els gràfics apareixen classificats, com ja s'ha fet en els processos anteriors, segons la província corresponent, i dins d'aquestes, per la dècada pertinent.

De la informació recollida es van extreure diverses conclusions. En primer lloc, es comparaven els resultats obtinguts de cada província de les dècades diferents, per exemple: es van relacionar les conclusions sobre les explotacions càrniques de Barcelona de 1957 i de 1973. D'aquesta manera, es donava resposta al primer objectiu del treball. I, en segon lloc, s'establia la comparativa entre els resultats globals d'una província i de l'altra, per així respondre al segon objectiu. I en aquesta fase s'ha repetit la mateixa classificació: per províncies i, per consegüent, per dècades.

Per acabar, la part de contextualització de treball s'ha realitzat a partir de la recerca d'informació per mitjans en línia.

Cos del treball

En aquesta part únicament s'exposaran dues de les tres parts que conformen el projecte: introducció o contextualització i treball de camp. Les conclusions es mostraran en el següent apartat.

En la primera part, es va exposar breument el període del Franquisme: règim dictatorial liderat pel general Francisco Franco Bahamonde entre l'1 d'abril de 1939 (fi de la Guerra Civil) i el 20 de novembre de 1975 (mort del dictador). La ideologia del Règim també rep el nom de Franquisme.

Durant aquest període es van diferenciar dues etapes: el primer i el segon Franquisme. La primera, caracteritzada per la repressió a tots els opositors al Règim i represàlies encara de la Guerra; l'aïllament internacional motivat per la caiguda de l'Eix durant la Segona Guerra Mundial i una primera ideologia feixista del Règim; i, sobretot, cal destacar la gran regressió econòmica. En canvi, la segona etapa franquista es caracteritza per la incorporació d'Espanya a la comunitat internacional i, sobretot, pel gran desenvolupament econòmic. Les principals causes van estar: el canvi del gabinet de ministres (incorporant diversos plans de desenvolupament econòmic) i l'apropament dels Estats Units a Espanya, en un context de Guerra Freda.

En el treball de camp, tal com s'ha introduït en l'apartat anterior, es va exposar la informació recopilada en forma de gràfics, juntament amb el comentari pertinent. Segons fos l'objecte d'estudi de cadascuna de les fonts, es classificava en: demografia, economia (activitats agropecuàries: ramaderia i agricultura, i activitats industrials), transports metropolitans i professionals sanitaris.

Quant a la demografia s'ha estudiat la incidència que va tenir el fenomen econòmic sobre la població, ja sigui en el cens com en els moviments migratoris. També s'ha analitzat informació sobre les natalitats, per conèixer el percentatge d'infants morts durant el part (i comprovar la millora sanitària de l'Estat), i com a curiositat la comparació de bessons nascuts antany amb l'actualitat.

De la ramaderia s'ha estudiat el cens ramader i la producció càrnica i làctica de les regions, per comprovar també la incidència del fenomen econòmic. El mateix s'ha fet amb l'agricultura, a més d'investigar la repercussió del desenvolupament econòmic i tecnològic. Finalment, de la indústria s'ha cercat la seva influència en l'economia i les variacions patides, a més de la seva distribució sectorial.

De les dues variables restants, es va pretendre conèixer la repercussió del creixement econòmic sobre la societat; ja sigui en la millora del nivell de vida o en la dependència de la capital de província (transports públics) o la concepció social de la dona (professionals sanitaris). Cal dir que en l'apartat dels transports públics s'ha treballat en clau de les ciutats de Barcelona i Huelva, i no del conjunt provincial com en les altres.

Conclusions

En aquest cas, les conclusions es presentaran comparant els resultats globals (o sigui, la diferència entre la situació dels anys cinquanta i la dels anys setanta) d'una

---

província i de l'altra, a diferència del treball, en què apareix per separat cada província i cada objecte d'estudi.

Barcelona va experimentar un significatiu creixement demogràfic: mig milió de persones (gairebé quatre milions en total). Una de les principals causes d'aquest fenomen va estar el saldo migratori, que en l'any 1975 va enregistrar un total aproximat de cinquanta-cinc mil immigrants. La població de Huelva també va experimentar aquest fenomen, apropant-se als quatre-cents mil habitants en 1975. El creixement en aquesta zona es va deure, principalment, a raons naturals, ja que, contràriament a Barcelona, va esdevenir focus d'emigració.

Quant a les conclusions ramaderes, són similars en la composició del cens: majoria en ambdós territoris del bestiar ovi i porcí. A més, ambdues zones van incrementar les xifres d'explotacions. Això no obstant, es diferencien molt en les xifres absolutes d'explotació càrnica i làctica, i també en les del cens ramader: Barcelona disposa de xifres més elevades. Això podria estar motivat per la major densitat demogràfica i el nivell econòmic superior de Barcelona respecte de Huelva. Sobre l'agricultura es va concloure que les dues províncies van aconseguir augmentar la zona apta per a l'explotació, malgrat reduir el percentatge de superfície conreada. Per la manca de dades va estar impossible comparar la producció entre ambdós períodes.

Barcelona, industrialment, entre els períodes estudiats va viure un procés d'enfortiment industrial. I la indústria seguia tenint una gran importància en l'economia barcelonina. L'any 1975, la indústria de transformacions metàl·liques era la primera potència industrial, en ocupació i producció. La tèxtil, que en la dècada de 1950 tenia el major protagonisme, va quedar relegada a la segona potència. Pel que fa a Huelva, també va experimentar un creixement industrial, tot i que en menor mesura. La indústria principal va ser la minera i explotació de pedreres. I, en canvi, la tèxtil era la que menys protagonisme tenia en l'economia.

Dels transports metropolitans no se n'han pogut extreure conclusions de Huelva, atès que no es disposava de la mateixa informació que de Barcelona, on el gran creixement de la ciutat va repercutir en els transports públics, que van augmentar els seus serveis. Els autobusos van esdevenir el principal mitjà de transport a la ciutat. Finalment, les conclusions que es van obtenir dels professionals sanitaris es van dividir en dues: una, l'evolució del paper de la dona; l'altra, la dependència de la província respecte de la capital. Del primer grup, la majoria de professionals eren homes, no hi havia cap col·lectiu en què els resultats de dones i homes fossin similars, i es donava així en ambdues províncies.

Barcelona concentrava la majoria dels professionals a la capital de província. Segurament el fet venia motivat per la major densitat de població. En canvi, Huelva tenia els col·legiats distribuïts per arreu de la província, la qual cosa demostra que mantenia una estructura rural.

Bibliografía

Part documental, webs: – <http://es.wikipedia.org/wiki/Dictadura_de_Francisco_Franco> – <<http://www.memoria.cat/franquisme/es/content/que-fue-el-franquismo>> – <http://iris.cnice.mec.es/kairos/enseñanzas/bachillerato/espana/franquismo_02_00.html> – <<http://www.historiasiglo20.org/HE/15a-1.htm>> – <http://es.wikipedia.org/wiki/Planes_de Desarrallo_de España> – <http://es.wikipedia.org/wiki/Historia_económica_de España#El_desarrollismo> – <http://ca.wikipedia.org/wiki/Josepmaria_Escrivá_de_Balaguer> – <http://es.wikipedia.org/wiki/Opus_Dei> – <http://www.enciclopedia.cat/enciclopèdies/gran-enciclopèdia-catalana/EC-GEC-0044652.xml?s.q=movimiento+nacional#.U6LJwBYSq_N> – <http://www.google.es/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&sqi=2&ved=0CDgQFjAD&url=http%3A%2F%2Fwww.anestur.com%2FBB_T13_la_aportacion_del_sector_turistico_al_desarrollo_v1.doc&ei=vv2iU6H_F4r_ygOYtIDAAw&usg=AFQjCNFeKohPAWZ_3dBQk3O-FodKTjmEzw&sig2=g-xREzIM2Q0gSN0y0nr7Uw&bvm=bv.69411363,d.bGQ> – <http://es.wikipedia.org/wiki/Ministerio_de_Información_y_Turismo_de España> – <http://es.wikipedia.org/wiki/Luis_Carrero_Blanco> – <http://es.wikipedia.org/wiki/Carlos_Arias_Navarro> – <http://es.wikipedia.org/wiki/Manuel_Fraga> – <http://es.wikipedia.org/wiki/Provincia_de_Barcelona> – <http://es.wikipedia.org/wiki/Provincia_de_Huelva> – Treball de camp: Anuaris de l'Institut Nacional de Estadística dels anys: 1950, 1955, 1957, 1958 i 1959; 1972, 1973, 1974 i 1975.